

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ**

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Цивільне право України
Викладач (-і)	Гейнц Руслана Миколаївна, доцент, к.ю.н., зав. кафедри цивільного права Банасевич Ірина Іванівна, доцент, к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна, к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Гришко Уляна Петрівна, к.ю.н., викладач кафедри цивільного права Парута Юлія Іванівна, к.ю.н., асистент кафедри цивільного права
Контактний телефон викладача	Гейнц Руслана Миколаївна (0342) 596130 Банасевич Ірина Іванівна (0342) 596130 Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна (0342) 596130 Гришко Уляна Петрівна (0342) 596130 Парута Юлія Іванівна (0342) 596130
Е-mail викладача	Гейнц Руслана Миколаївна ruslana.heints@pnu.edu.ua Банасевич Ірина Іванівна iryna.banasevych@pnu.edu.ua Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна tetiana.shab-buchynska@pnu.edu.ua Гришко Уляна Петрівна uliana.hryshko@pnu.edu.ua Парута Юлія Іванівна yuliia.paruta@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	18 кредитів ЄКТС, 540 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/навчальні-дисципліни/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є однойменна галузь права та законодавства, а також практика реалізації відповідних норм суб'єктами цивільних правовідносин. Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>: 1. Загальні положення цивільного права. 2. Цивільні правовідносини. Здійснення та захист цивільних прав. 3. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин. 4. Правочини та строки в цивільному праві. 5. Особисті немайнові права. 6. Речові права. 7. Право інтелектуальної власності. 8. Спадкове право. 9. Загальні положення зобов'язального права. 10. Загальні положення договірної права. 11. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.	

12. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.
13. Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
14. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.
15. Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг.
16. Зобов'язання у сфері спільної діяльності.
17. Недоговірні зобов'язання.

Цивільне право України є однією із найважливіших навчальних дисциплін, яка викладається студентам юридичних закладів вищої освіти. Цивільне право регулює особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників. Основою вивчення дисципліни є бездоганне знання цивільного законодавства та вміння застосовувати його на практиці, де можливі відхилення з огляду на диспозитивність норм цивільного законодавства.

Основними джерелами цієї галузі виступають Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Кодекс торговельного мореплавства України, Земельний кодекс України, Сімейний кодекс України, закони України «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про міжнародне приватне право», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку», «Про авторське право і суміжні права». «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про захист прав споживачів», «Про банки та банківську діяльність», «Про державну реєстрацію речових прав та їх обмежень», «Про фінансовий лізинг», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність», «Про страхування», «Про транспорт», «Про залізничний транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю», «Про споживче кредитування», «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», «Про гарантування вкладів фізичних осіб», «Про електронний цифровий підпис», «Про інвестиційну діяльність» та ряд інших законів та підзаконних актів.

Цивільні правовідносини є досить поширеними в суспільстві, адже вони виникають на підставі норм, що супроводжують життя людини від народження і до смерті, врегульовують майже усі грані її приватного життя. Цим відносинам притаманна така ознака як багатоманітність, оскільки, наприклад, майновий оборот (товарообмін) може здійснюватися як шляхом відчуження особою свого майна у власність іншій особі, так і через передачу його іншій особі у тимчасове платне чи безоплатне користування. Саме тому положення цивільного права займають особливе місце у правовій системі України і слугують підґрунтям професійної підготовки юриста. Важливо, щоб випускники юридичних закладів вищої освіти володіли необхідними знаннями у галузі правового регулювання приватноправових відносин.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України» є створення підґрунтя для подальшого розширення і поглиблення світогляду студента, формування системи необхідних юридичних знань, професійних навичок та вміння вирішувати практичні питання, які стосуються приватноправового регулювання суспільних відносин.

Основними цілями вивчення дисципліни «Цивільне право України» є набуття студентами знань та розуміння змісту норм цивільного законодавства України, формування умінь та навичок для самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають

у процесі реалізації цивільної правосуб'єктності учасників цивільних правовідносин, правильного застосування норм цивільного законодавства.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- ✓ проблемні питання теорії, практики та законотворчості у сфері цивільних відносин;
- ✓ основні поняття та терміни цивільного права;
- ✓ систему цивільного права;
- ✓ чинне цивільне законодавство;
- ✓ способи здійснення цивільних прав;
- ✓ особливості цивільно-правової відповідальності;
- ✓ поняття, види та способи захисту особистих немайнових прав фізичної особи;
- ✓ положення про право власності та інші речові права;
- ✓ основні інститути права інтелектуальної власності;
- ✓ основні категорії спадкового права;
- ✓ юридичні засоби захисту і забезпечення прав та інтересів учасників цивільних правовідносин;

- ✓ зміст основних інститутів зобов'язального права;
- ✓ підстави виникнення та припинення зобов'язань;
- ✓ загальні умови та принципи виконання зобов'язань;
- ✓ особливості способів забезпечення виконання зобов'язань;
- ✓ порядок укладення, зміни та розірвання цивільно-правового договору;
- ✓ особливості окремих видів договірних зобов'язань;
- ✓ особливості окремих видів недоговірних зобов'язань.

вміти :

- ✓ порівнювати і аналізувати норми цивільного законодавства;
- ✓ тлумачити і застосовувати чинне цивільне законодавство;
- ✓ узагальнювати практику застосування цивільного законодавства та робити відповідні висновки;
- ✓ давати юридичну кваліфікацію цивільно-правовим відносинам.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	90
семінарські заняття / практичні / лабораторні	132
самостійна робота	318

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3,4,5,6	081 Право	2, 3	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовий модуль 1. Загальні положення цивільного права

Тема № 1. Цивільне право України як галузь права.	2	2	8
Тема № 2. Цивільне право як наука та навчальна дисципліна.	—	—	8
Тема № 3. Джерела цивільного права.	2	2	6
Тема № 4. Цивільне (приватне) право зарубіжних країн.	—	—	8

Змістовий модуль 2. Цивільні правовідносини. Здійснення та захист цивільних прав			
Тема № 5. Поняття, види та зміст цивільних правовідносин.	2	2	6
Тема № 6. Здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.	–	1	6
Тема № 7. Захист цивільних прав та інтересів.	–	2	9
Тема № 8. Цивільно-правова відповідальність.	2	3	5
Змістовий модуль 3. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин			
Тема № 9. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	4	6	8
Тема № 10. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	4	6	15
Тема № 11. Участь держави, АРК, територіальних громад у цивільних правовідносинах.	–	2	5
Тема № 12. Об'єкти цивільних правовідносин.	–	4	10
Змістовий модуль 4. Правочини та строки в цивільному праві			
Тема № 13. Загальні положення про правочини.	1	2	7
Тема № 14. Недійсні правочини.	1	2	9
Тема № 15. Представництво. Довіреність.	2	2	4
Тема № 16. Строки в цивільному праві. Позовна давність.	2	2	6
Разом за III семестр	22	38	120
Змістовий модуль 5. Особисті немайнові права			
Тема № 17. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.	2	2	6
Тема № 18. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.	2	2	6
Змістовий модуль 6.			
Тема № 19. Загальні положення про право власності.	2	2	6
Тема № 20. Набуття права власності.	2	2	6
Тема № 21. Припинення права власності.	–	2	8
Тема № 22. Право спільної власності.	2	2	6
Тема № 23. Право власності на землю (земельну ділянку) та право власності на житло.	–	2	6
Тема № 24. Захист права власності та інших речових прав.	2	2	6
Тема № 25. Речові права на чуже майно.	2	2	8
Змістовий модуль 7.			
Тема № 26. Загальна характеристика права інтелектуальної власності.	2	2	6
Тема № 27. Авторське право і суміжні права.	2	4	6
Тема № 28. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.	2	2	8
Тема № 29. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.	2	2	6
Тема № 30. Право інтелектуальної власності на наукові відкриття, раціоналізаторські пропозиції, селекційні досягнення та інші об'єкти інтелектуальної власності.	–	2	8
Змістовий модуль 8. Спадкове право			
Тема № 31. Загальні положення про спадкування.	2	2	6
Тема № 32. Спадкування за заповітом.	2	2	8

Тема № 33. Спадкування за законом. Здійснення права на спадкування.	2	2	6
Тема № 34. Оформлення права на спадщину. Спадковий договір.	–	2	4
Разом за IV семестр	28	38	114
Всього за навчальний рік:	50	76	234
Змістовий модуль 9. Загальні положення про зобов'язання			
Тема №35. Загальні положення про зобов'язання	2	2	8
Тема №36. Забезпечення виконання зобов'язання	2	2	6
Змістовий модуль 10. Цивільно-правовий договір			
Тема №37. Загальні положення договірних права	4	4	4
Змістовий модуль 11. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність			
Тема №38. Зобов'язання з договору купівлі-продажу	4	4	4
Тема №39. Зобов'язання з договорів дарування та ренти	-	2	6
Змістовий модуль 12. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування			
Тема №40. Зобов'язання з договорів оренди, лізингу і позики	4	2	8
Тема №41. Зобов'язання з договору найму житлового приміщення й інші житлові зобов'язання	-	-	6
Змістовий модуль 13. Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності			
Тема №42. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	2	2	6
Тема №43. Договір комерційної концесії (франчайзингу)	-	-	6
Разом за V семестр	18	18	54
Змістовий модуль 14. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт			
Тема №44. Зобов'язання з договору підяду	2	4	2
Змістовий модуль 15. Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг			
Тема №45. Договір про надання послуг	-	2	4
Тема №46. Транспортні і експедиційні зобов'язання	4	4	2
Тема №47. Зобов'язання з договору зберігання	-	2	4
Тема №48. Зобов'язання з надання посередницьких послуг	2	4	1
Тема №49. Зобов'язання зі страхування	2	2	2
Тема №50. Зобов'язання з договорів позики, кредиту і фінансування під уступку грошової вимоги	2	4	1
Тема №51. Зобов'язання з договорів банківського рахунка і банківського вкладу. Розрахункові зобов'язання	4	4	2
Змістовий модуль 16. Зобов'язання у сфері спільної діяльності			
Тема №52. Зобов'язання з договору простого товариства та з установчого договору	-	2	2
Змістовий модуль 17. Недоговірні зобов'язання			
Тема №53. Поняття, види і функції недоговірних зобов'язань	-	-	5
Тема №54. Зобов'язання з односторонніх правочинів та з дій у інтересах іншої особи без її доручення	2	4	1
Тема №55. Зобов'язання, що виникають унаслідок заподіяння шкоди	4	4	1

Тема №56. Зобов'язання зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави		-	2	3
Разом за VI семестр		22	38	30
Всього за навчальний рік:		40	56	84
ЗАГ.:		90	132	318
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/opranizacija-navchal'nogo-procesu/.</i>			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами на другому курсі чотирьох і на третьому курсі трьох письмових модульних контрольних робіт. У третьому семестрі перша робота виконується на 9-му занятті і охоплює перший і другий змістовні модулі та тему № 9 третього змістовного модуля, друга – на 19-му занятті і охоплює теми №№ 10-12 третього змістовного модуля і четвертий змістовний модуль. У четвертому семестрі перша робота виконується на 10-му занятті і охоплює п'ятий і шостий змістовні модуль, друга – на 19-му занятті і охоплює сьомий і восьмий змістовні модулі. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 5 балів, 8 закритих тестових запитань, які оцінюються по 1 балу, 1 коротке запитання, яке оцінюється у 2 бали і задача, яка оцінюється у 5 балів. Максимальний бал за контрольну складає 20. У п'ятому семестрі виконується одна модульна контрольна робота на 9-му занятті і охоплює теми з дев'ятого по тринадцятий змістові модулі. У шостому семестрі виконуються дві модульні контрольні роботи, зокрема, перша контрольна робота виконується на 9-му занятті і охоплює теми №№44-49, друга - на 19-му занятті і включає теми №№50-56. На контрольну роботу у п'ятому та шостому семестрах виноситься 1 описове питання, яке оцінюється у 5 балів, 7 закритих тестових запитань, які оцінюються по 1 балу, 3 визначення поняття, які оцінюються по 1 балу за кожне і задача, яка оцінюється в 5 балів. Максимальний бал за контрольну роботу складає 20 балів. <u>За бажанням (для отримання додаткових від 1 до 5-ти балів за кожен семестр) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться в Методичних вказівках для підготовки до семінарських занять, на кафедрі цивільного права та розміщені на сайті кафедри для другого курсу: https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/2-курс/</u>			

	для третього курсу: https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/3-курс/
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами декількох обов'язкових та додаткових письмових робіт: сім обов'язкових письмових контрольних робіт, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках для підготовки до семінарських занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, двох курсових робіт (за вибором студента).

Тематика курсових робіт та методичні вказівки до виконання, оформлення і їх захисту розміщені на сайті кафедри: <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/тематика-курс-ових-робіт/>

Методичні матеріали розміщені на сайті кафедри для студентів другого курсу: <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/2-курс/>

для студентів третього курсу: <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/3-курс/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник навчальної дисципліни віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Цивільне право України. Загальна частина: підручник. /за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. 3-тє вид. К.: Юрінком Інтер, 2010. 976 с.

2. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О. І. Загальні положення право власності. Види права власності. Цивільне право України: підручник. Вид. 3, перероб. і

доп. К.: Істина, 2011. 808 с.

3. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред. В.І.Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Х. 2012. Т.1. 656 с.

4. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, В.В. Луця. 5-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. Т.1. 832 с.

5. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, В.В. Луця. 5-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. Т.2. 1022 с.

6. Цивільне право України: Загальна частина / за ред. проф. І.А. Бірюкова і Ю. О. Заїки. К. 2014. 510 с.

7. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.

8. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2008. 896 с.

9. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навчальний посібник / О.В.Дзера, Н.С.Кузнєцова, В.В.Луць та ін.; За ред. О.В.Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2011.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Гейнц Р. М. Цивільне право України: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 2-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право» (1-й семестр). Івано-Франківськ: ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», 2017. 80 с.

2. Гейнц Р. М. Цивільне право України: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 2-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право» (2-й семестр). Івано-Франківськ: ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», 2017. 84 с.

3. Гейнц Р. М. Цивільне право України: методичні вказівки для забезпечення самостійної підготовки до семінарських занять студентів 2-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право» (1-й семестр). Івано-Франківськ: ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», 2019. 104 с. // <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/2-курс/>

4. Банасевич І.І. Цивільне право України: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 3-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», 2017. // <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/3-курс/>

5. Банасевич І.І. Цивільне право України: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 3-го курсу денної форми навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», 2017. // <https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчально-методичні-матеріали/денна-форма-навчання/3-курс/>

Викладачі _____ доц. Р. М. Гейнц

_____ доц. І. І. Банасевич